

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM): pamats ES ilgtermiņa stratēģijai ilgtspējīgas Eiropas veidošanai līdz 2030. gadam”

(2019/C 404/04)

Ziņotājs:	Arnoldas ABRAMAVIČIUS (LT/PPE) Zarasu rajona pašvaldības padomes loceklis
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums “Pārdomu dokuments. Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā” (COM(2019) 22 final)

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē ES pārdomu dokumentu “Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā” un aicina Eiropas Komisiju un Eiropadomi savā politiskajā darba kārtībā atzīt Ilgtspējīgas attīstības programmas (2030) un tās 17 ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu kā svarīgu prioritāti un nākamajā ES stratēģiskajā plānā 2019.–2024. gadam un turpmāk to izvirzīt par visaptverošu mērķi. Komiteja rēķinās ar to, ka jaunā Eiropas Komisija sagatavos ceļu rīcībai ES mēroga ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un īstenošanas plāna veidā, kā jau aicināts Eiropadomes 2018. gada 18. oktobra secinājumos;

2. piekrīt tam, ka IAM ir definēti visaptveroši, proti, kā politikas rīcības pamats, kas ļauj risināt mūsu daudzveidīgās problēmas – saimnieciskās, sociālās, ekoloģiskās, ar pārvaldību saistītās un ārējās problēmas –, un uzstāj, ka visām iesaistītajām pusēm ir vajadzīga vienota izpratne par ilgtspējīgu attīstību un IAM to pilnīgai īstenošanai ar mērķi nodrošināt iedzīvotāju un nākamo paaudžu labklājību. Pirmām kārtām ir paredzēts mazināt nabadzību un nevienlīdzību: nevienu neatstāt novārtā, pasaulē nodrošināt mieru, radīt un vairo labklājību uz mūsu planētas;

3. uzsver, ka 17 IAM ir vispārēji un nedalāmi mērķi un ka to īstenošanas progress pamatnosacījums ir politikas un rīcības saskaņotība;

No pārdomām līdz rīcībai

4. uzskata, ka, apsverot Eiropas Komisijas ierosinātos trīs scenārijus, kuru mērķis ir veicināt debates par ES turpmākajiem pasākumiem saistībā ar 2030. gada programmas īstenošanu, 1. scenārijs ir vienīgais variants, kas pievēršas gan ES iekšējai un ārējai darbībai, gan aptver visas politikas jomas;

5. uzskata, ka, ņemot vērā IAM sarežģītību, kā arī RK un ESAO aptauju par vietējā un reģionālā līmeņa rīcību ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā ⁽¹⁾, steidzami ir vajadzīga visaptveroša ES stratēģija, lai starp visiem pārvaldes līmeņiem koordinētu īstenošanu atbilstīgi konkrētam periodam izvirzītiem mērķiem un konkrētiem rezultātiem, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam, un ir vajadzīgi arī uzraudzības un pārskatīšanas mehānismi, kas sekmētu 1. scenārija īstenošanu;

6. uzsver, ka IAM īstenošanas mērķi un ar to saistītās politikas stratēģijas būtu jānosaka, izmantojot gan augšupēju, gan lejupēju pieeju, iesaistot visus pārvaldes līmeņus un attiecīgās ieinteresētās personas un izvirzot valsts un reģionālajā līmenī atšķirīgus mērķus. Šai stratēģijai, kas vērsta uz ilgtspējīgas Eiropas izveidošanu līdz 2030. gadam, būtu jāturpina pašreizējā stratēģija “Eiropa 2020”;

7. uzstāj, ka ES iestādēm un dalībvalstīm būtu nekavējoties jāpaātrina sava darbība attiecībā uz IAM un šie mērķi jāņem vērā visos politikas pasākumos, kas uzskaitīti 2. scenārijā;

⁽¹⁾ Uz aptaujas jautājumiem tika saņemtas vairāk nekā 400 atbildes. Rezultāti un plašāka informācija ir pieejama vietnē https://cor.europa.eu/en/news/Pages/SDGs_survey.aspx.

8. uzsver, ka ir vajadzīga ārējā darbība, kas izklāstīta 3. scenārijā. Tomēr koncentrēšanās tikai uz ārējo darbību ne tikai kaitētu ES ticamībai starptautiskā līmenī, bet arī neatzītu, ka ES un tās dalībvalstis ne tuvu nav sasniegušas visus IAM, un kavētu progresu to sasniegšanā Eiropas Savienībā;

9. uzsver, ka visos līmeņos, proti, Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, jāiegulda lielāki centieni IAM īstenošanai;

Reģionu un pilsētu iesaiste

10. uzsver: lai sasniegtu mērķi, proti, nevienu neatstātu novārtā, visos pārvaldes līmeņos jānodrošina horizontāla integrācija un jāizstrādā savstarpēji papildinoši un saskaņoti (teritoriālās) politikas pasākumi. Komiteja aicina izveidot mehānismu, lai pārskatītu sasniegto, noteiktu galvenos uzdevumus saistībā ar ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu vietējā līmenī un nodrošinātu resursu efektīvu izmantošanu;

11. norāda: lai īstenotu 65 % no 169 mērķiem, kas veido 17 IAM, ir nepieciešama reģionu un pilsētu būtiska iesaiste IAM īstenošanā un pārraudzībā⁽²⁾. Pilsētas un reģioni, būdami ne tikai īstenotāji, bet arī politikas veidotāji iedzīvotājiem, uzņēmumiem un vietējām kopienām vistuvākajā līmenī, pielāgo ilgtspējīgas attīstības mērķus vietējiem apstākļiem. Arī RK un ESAO aptaujas rezultāti apstiprina pilsētu un reģionu iesaistīšanos, jo 59 % no respondentiem piedalās IAM īstenošanā. Daudzas Eiropas pilsētas un reģioni, kas pirmie⁽³⁾ uzsāka šo IAM lokalizēšanu, apliecināja, ka reģioniem un pilsētām ir svarīga nozīme, lai efektīvi un ātri īstenotu ilgtspējīgas attīstības mērķus;

12. uzsver, ka svarīga loma ir tādām daudzsoļoām celmlaužu iniciatīvām kā ESAO iniciatīva "Pilsētas un reģioni – ilgtspējīgas attīstības mērķiem" un ANO iniciatīva "25 + 5 IAM: pilsētu līderības platforma", kas brīvprātīgiem reģioniem un pilsētām palīdz IAM pielāgot vietējiem apstākļiem; ANO iniciatīvas gadījumā paredzēts tos sasniegt piecus gadus pirms 2030. gada;

13. pamatojoties uz savu pētījumu par teritoriālo pieeju IAM kontekstā⁽⁴⁾, uzsver, ka ir svarīgi pilnveidot reģionu un pilsētu spēju un prasmes lokalizēt IAM un uzlabot pašreizējo iniciatīvu atpazīstamību, kā arī veicināt to, ka reģioni un pilsētas vairāk izmanto ES Strukturālo reformu atbalsta dienestu⁽⁵⁾, kura mērķiem vajadzētu būt saskaņotiem ar IAM;

14. aņņemas atbalstīt IAM lokalizācijas un teritorializācijas procesu un novērst darba dublēšanos, veicinot partnerību ar starptautiskām⁽⁶⁾ un Eiropas apvienībām⁽⁷⁾;

15. uzsver, ka Eiropas Komisijai un Reģionu komitejai kopā ar citām Eiropas organizācijām ir būtiska nozīme, lai visā ES veicinātu salīdzinošu izvērtēšanu, apmaiņu, sadarbību un savstarpēju mācīšanos starp reģioniem un pilsētām;

16. aicina pilnībā atzīt reģionu lomu IAM lokalizēšanā Eiropas Savienībā. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme vērtību stiprināšanā un sociālo attiecību veidošanā, un tādēļ ir skaidrs, ka tās ir jāiesaista visas ES ilgtspējīgas attīstības veidošanā;

17. vērš uzmanību uz to, ka ES teritorija ir ļoti diferencēta attīstības, demogrāfijas, ražošanas struktūras un industrializācijas līmeņa ziņā, un tāpēc ir vajadzīga elastīga un vietējiem apstākļiem pielāgota pieeja mazāk attīstītiem, perifēriem vai salu reģioniem, kā arī reģioniem, kurus skar enerģētikas pārkārtošana;

18. atbalsta to, ka ir izveidota Eiropas reģionu IAM īstenošanas prakses kopiena, ko vada *nrg4SD* tīkls;

19. uzsver to, ka pasaulē, kā arī ES dalībvalstīs un starp tām pastāv ekonomiskā, sociālā un teritoriālā plaisa. Lai gan ar urbanizāciju saistītās problēmas ir risinātas 11. ilgtspējīgas attīstības mērķa kontekstā, mums jānodrošina līdzsvarota reģionālā attīstība Eiropas Savienībā, lai gādātu par to, ka neviens un neviena teritorija nepaliek novārtā;

⁽²⁾ ANO ilgtspējīgas attīstības risinājumu tīkls (2016), *Getting Started with the SDGs in Cities. A Guide for Stakeholders* (Sākt IAM īstenošanu pilsētās. Ceļvedis ieinteresētajām personām); <http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2016/07/9.1.8.-Cities-SDG-Guide.pdf>

⁽³⁾ Piemēram, Basku zeme, Ālandu Salas, Espo, Ģente, Utrehta un Ziemeļreina-Vestfālene.

⁽⁴⁾ RK uzdevumā veikts pētījums "Teritoriāla pieeja IAM īstenošanai Eiropas Savienībā – Eiropas Reģionu komitejas loma" (2019).

⁽⁵⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Reformu atbalsta programma un Eiropas Investīciju stabilizācijas funkcija" (2018/3764, 12. punkts, ziņotāja: *Olga Zrihen* (BE/PSE)).

⁽⁶⁾ Piemēram, tādām organizācijām kā ESAO, apvienība "Vietējās pašvaldības – ilgtspējai" (ICLEI), Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas (UNDP) iniciatīva ART un ANO Iedzīvotāju apmetņu programma un tādām apvienībām kā reģionālo pašvaldību tīkls ilgtspējīgas attīstības jomā (*nrg4SD*), Pilsētu un vietējo pašvaldību apvienība (UCLG) vai Globālā darba grupa.

⁽⁷⁾ Piemēram, Eiropas Pašvaldību un reģionu padome (CEMR), *Eurocities*, Eiropas Perifēro piejūras reģionu konference (CPMR), Eiropas ilgtspējīgas attīstības tīkls (ESDN), Eiropas Vides un ilgtspējīgas attīstības konsultatīvās padomes (EEAC) tīkls.

20. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt vietējo, reģionālo, valsts un ES fondu – gan publiskā, gan privātā sektora – efektīvu sinerģiju un integrāciju, kā arī publiskā un privātā sektora sadarbību saistībā ar stratēģisko attīstību un ieguldījumiem IAM mērķu sasniegšanā līdz 2030. gadam;

21. uzsver, ka kohēzijas politika ir galvenais ES ieguldījumu instruments, kas reģioniem un pilsētām ļauj īstenot IAM un nodrošināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo attīstību savā teritorijā; tādēļ prasa gādāt par to, lai nākamais ES kohēzijas politikas finansējums (2021–2027) arī turpmāk būtu pieejams visiem reģioniem, kas, pamatojoties uz juridiski saistošu Eiropas rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību, veicinātu visu iedzīvotāju līdzdalību. Turpmākajā ES kohēzijas politikā mērķiem vajadzētu būt labāk saskaņotiem ar IAM, lai varētu labāk īstenot un saskaņot pasākumus;

22. uzsver: lai arī ilgtspējīgas attīstības mērķos ir iekļauts pilsētvides mērķis (11. IAM), nav īpaša reģionālā mērķa un reģionālā attīstība ir minēta vienīgi netiešā veidā sadaļā par zemes izmantošanu. Tāpēc kohēzijas politikas un IAM cieša saskaņošana nozīmē, ka jaunais ES kohēzijas politikas finansējums ir vērsts uz visiem ar teritoriālo dimensiju saistītiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, nevis tikai uz 11. IAM;

23. norāda uz Eiropas pilsētprogrammas modeli, kas ļauj veicināt visu pārvaldes līmeņu dialogu par pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Šis process varētu būt iedvesmas avots, veidojot nākamās ES stratēģiskās programmas (2019–2024) pārvaldības struktūru, lai ES varētu efektīvāk risināt problēmas, kas saistītas ar IAM sasniegšanu;

24. uzsver potenciālu, kas piemīt RK priekšlikumam par to ⁽⁸⁾, ka turpmākajai kohēzijas politikai pēc 2020. gada būtu jāpalīdz reģioniem un pilsētām lokalizēt IAM un pilsētu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju īstenošanu pielāgot vietējiem apstākļiem;

25. uzsver ES finanšu instrumentu, kas paredzēti lauksaimniecībai, pētniecībai un inovācijai, un Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) nozīmību un norāda uz iespējamo sinerģiju, ko varētu radīt to un kohēzijas līdzekļu kopīga izmantošana visaptverošai ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai;

Visu ieinteresēto personu iesaiste

26. uzsver, ka, ņemot vērā IAM transformējošo raksturu, visām sabiedrības un ekonomikas aprindām ir jābūt atbildīgām par IAM; uzsver, ka privātajam sektoram un ekonomikas dalībniekiem ir liela nozīme IAM īstenošanā un sasniegšanā līdz 2030. gadam;

27. atgādina, ka IAM uzmanības centrā ir cilvēki un ka partnerība, līdzdalība un iespēju nodrošināšana ir ilgtspējīgas attīstības pamatvērtības. Visu vecumu iedzīvotājus, pilsonisko sabiedrību visā tās daudzveidībā, akadēmiskās aprindas, publiskās struktūras un privāto sektoru ir nepieciešams iesaistīt daudzu ieinteresēto personu dialogos, lai kopīgi noteiktu un kopīgi izstrādātu risinājumus IAM sasniegšanai un vienlaikus panāktu pareizo līdzsvaru neizbēgamos kompromisos;

28. uzsver augšupēju kustību, labvēlīgu apstākļu un uzņēmējdarbības gara izšķirošo nozīmi pilsētās un reģionos IAM mērķu un pārdomātas, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes sasniegšanā;

29. mudina īstenot daudzpusējus informatīvos pasākumus par ilgtspējīgas attīstības priekšrocībām, lai tādējādi katrā vecuma grupā un ilgtermiņā veidotu atbilstošu sabiedrisko attieksmi;

ES pārvaldība ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai

30. aicina jauno Eiropas Komisiju uzņemties vadošo lomu daudzlīmeņu, daudzu ieinteresēto personu un starpnozaru pārvaldības izveidē, kā daļu no 1. scenārija, un likt integrēt visus IAM aspektus visās ES politikas jomās, vienlaikus nodrošinot politikas saskaņotību starp dažādām nozarēm un visos politikas veidošanas posmos iesaistot visus pārvaldes līmeņus un ieinteresētās personas, tostarp iedzīvotājus;

31. uzsver mācīšanās nozīmi, jo politiskā vadība ir ārkārtīgi svarīga, un norāda, ka gan politiķiem, gan pārvaldes iestādēm ir vajadzīga apmācība un iesaistīšanās IAM īstenošanā un ka katrai ES iestādei ir jāintegrē ilgtspējīgas attīstības mērķi savā pārvaldībā;

⁽⁸⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums par turpmāko Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu laikposmam pēc 2020. gada.

32. iesaka nākamajam Eiropas Komisijas priekšsēdētājam(-ai) sava biroja pakļautībā izveidot īpašu grupu, kas sadarbotos ar visiem komisāriem un izvērtētu visu politisko priekšlikumu atbilstību IAM. Tai būtu jānorāda uz iespējamiem konfliktiem un nepieciešamiem kompromisiem, un tā būtu atbildīga par IAM iekļaušanu visās ES politikas jomās. Tas nozīmētu labu koordinēšanu starp ģenerāldirektorātiem;
33. mudina nākamo Eiropas Komisijas priekšsēdētāju savā runā par stāvokli Savienībā reizi gadā Eiropas Parlamentam un Vispārējo lietu padomei ziņot par IAM īstenošanu;
34. mudina Padomi veicināt IAM īstenošanu un sekmēt savstarpēju mācīšanos valsts līmenī, Vispārējo lietu padomē apspriežot brīvprātīgos valstu pārskatus pirms to iesniegšanas ANO augsta līmeņa politiskajos forumos;
35. aicina Eiropas Parlamentu, kas ir viens no likumdevējiem, visos attiecīgajos tā politiskajos dokumentos iekļaut IAM un visas komitejas iesaistīt ar IAM īstenošanu saistīto jautājumu risināšanā; aicina dažādās tā komitejās iecelt pastāvīgos referentus IAM jautājumos;
36. aņemamas strādāt integrēti un saskaņoti attiecībā uz IAM un tos ņemt vērā visās RK komisijās un atzinumos;
37. ierosina sadarboties ar Komisiju un citiem partneriem, lai uzraudzītu IAM īstenošanu vietējā/reģionālajā līmenī; atzinīgi vērtē IAM īstenošanā ieinteresēto personu daudzpusējo platformu, ko Eiropas Komisija izveidojusi saskaņā ar atvērtas un līdzdalību veicinošas pārvaldības principu; pārliecinoši atbalsta tās darba turpināšanu, lai reģionus, pilsētas, pilsonisko sabiedrību, akadēmiskās aprindas un uzņēmējus iesaistītu iekļaujošā dialogā par ilgtspēju un raišītu atbildību par IAM īstenošanu;
38. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija pārdomu dokumentā ir iekļāvusi platformas ieteikumus;
39. cer, ka platforma būs pastāvīga padomdevēja struktūra ES lēmumu pieņemējiem (Eiropas Komisijai, Padomei un Eiropas Parlamentam) attiecībā uz visaptverošu stratēģiju virzībā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā un ka tā konsultēs jaunos Eiropas komisārus un Eiropas Parlamenta deputātus par IAM;
40. aicina ES daudzpusējās ieinteresēto personu platformas darbā regulāri iesaistīt Eiropas, valsts un zemāko līmeņu platformas, lai uzlabotu tās darbību un pārstāvību;
41. aicina visas ES iestādes, tostarp Eiropas Komisiju, Padomi, Eiropas Parlamentu, kā arī Eiropas Reģionu komiteju un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, iesaistīties regulārā iestāžu dialogā par ilgtspējīgas attīstības mērķiem, lai atbilstīgi 17. IAM nodrošinātu politikas saskaņotību;

IAM iekļaušana visās ES politikas jomās

42. mudina Eiropas Komisiju izmantot labāka regulējuma pamatnostādnes kā instrumentu, kas palīdz izstrādāt tiesību aktus, ņemot vērā visus IAM aspektus. Minētajās pamatnostādnes būtu skaidri jānorāda visi mainīgie, kas jāņem vērā, lai piemērotu ilgtspējīgu pieeju;
43. uzskata, ka kompromisi starp dažādiem IAM aspektiem būs neizbēgami, un aicina veikt sistemātiskus *ex ante* ietekmes novērtējumus, lai apzinātu iespējamās sinerģijas un konfliktus, kā arī lai, ņemot vērā tūlītējo un ilgtermiņa ietekmi, pārredzami izvērtētu kompromisus. Teritoriālās ietekmes novērtējums, kā arī līdzdalību veicinošas debātes ar iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām vietējā un reģionālajā līmenī būs noderīgas, lai nodrošinātu lēmumu atzišanu par pieņemamiem un labas politikas veidošanu;
44. rādot piemēru citām iestādēm un organizācijām, Reģionu komiteja aņemamas rīkot ikgadējas konferences, kurās tiks prezentēta vietējā un reģionālā pieredze un laba prakse;

45. aicina visas ES iestādes un dalībvalstis saskaņot Eiropas pusgadu ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem un nākamo ES stratēģiju attiecībā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā. Daudzgaļu pamatnostādņēm būtu jānodrošina, ka Eiropas pusgads stiprina ES stratēģiju un kļūst par IAM koordinācijas un īstenošanas instrumentu un ka tādējādi Gada izaugsmes pētījums kļūst par “Gada ilgtspējīgas attīstības pētījumu”;

46. aicina izstrādāt daudzgaļu apsekojumu par ES ilgtspējīgu attīstību, lai valstīs tiktu uzsākts daudzgaļu cikls ieteikumu pārskatīšanai un ziņošanai par tiem. Apsekojumā būtu jāizvērtē, kā tiek īstenota ES stratēģija un dalībvalstu rīcības plāni attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību. Tas nodrošinātu pamatu ES valstu brīvprātīgo pārskatu sagatavošanai ANO kontekstā;

47. prasa nodrošināt tādu ilgtspējīga Eiropas pusgada pārvaldību, kurā Komisija iesaista visus attiecīgos Komisijas dienestus un izvairās no iniciatīvu veidošanas norobežotās apakšstrukturās;

48. atkārtoti prasa gādāt par to, lai Eiropas pusgada pārvaldība būtu balstīta uz partnerības un daudzlīmeņu pārvaldības principu un ikgadējā cikla sākumā tajā tiktu iesaistīti ES reģioni un pilsētas kā pilntiesīgi partneri atbilstīgi rīcības kodeksam ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾;

49. aicina ES iestādes izmantot ES budžetu, lai iekļautu IAM visās politikas jomās, proti, apturētu fosilā kurināmā subsidēšanu un pastiprinātu ilgtspējas kritēriju nozīmi publiskajā iepirkumā;

50. atkārtoti norāda uz nepieciešamību uzraudzīt IAM īstenošanu un aicina vismaz NUTS2 līmenī un, ja tas ir nepieciešams, līdz pat vietējam līmenim diferencēt datus, lai izstrādātu labāku politiku gadījumos, kad vidējais valsts rādītājs ir maldinošs;

51. atkārtoti norāda ⁽¹¹⁾ uz nepieciešamību neaprobežojoties tikai ar tādu rādītāju kā IKP un izmantot papildu rādītājus, kas pēc būtības nav tīri ekonomiski rādītāji, bet atspoguļo ilgtspējīgas attīstības mērķu transformatīvo raksturu, un kas, vismaz izmantojot sadalītus datus, atspoguļo progresu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā NUTS2 līmenī;

52. norāda, ka progresīvie reģioni un pilsētas izstrādā savus rādītājus un vāc datus partnerībā ar vietējiem dalībniekiem, tostarp privāto sektoru. Vietējo rādītāju izstrāde paver labas iespējas veicināt līdzdalību un ieinteresētību. Tomēr 40 % no RK un ESAO aptaujas respondentiem neizmanto nekādus rādītājus. ES rādītājus nevar izmantot, jo, lai tos izmantotu vietējā līmenī, ir vajadzīgi NUTS2 līmenī pieejamie dati;

53. iesaka ES Kopīgajam pētniecības centram (JRC) izveidot pilsētvides IAM datu platformu, kas izstrādātu Eiropas rokasgrāmatu pilsētām, kas brīvprātīgi īsteno IAM; norāda arī uz darbu, ko veic Pasaules Pilsētu datu padome (*World Council City Data*), kas izstrādā ISO standartus viedu un izturētspējīgu pilsētu rādītājiem, un vērš uzmanību uz darbu, kuru veic ESAO, izstrādājot vizualizācijas rīku, kas oficiālos rādītājus ļauj kombinēt ar vietējā un reģionālajā līmenī izveidotajiem tā, lai ņemtu vērā reģionālās atšķirības;

54. aicina Eurostat ikgadējā uzraudzības ziņojumā minēt šo darbu un gūtos panākumus un ņemt vērā arī kvalitatīvos datus. RK ir gatava sadarboties un veicināt sadarbību ar minētajiem partneriem, lai uzraudzītu IAM īstenošanu vietējā/reģionālajā līmenī;

55. atkārtoti norāda, ka daudzi reģioni un pilsētas izvirzās un kļūst par līderiem šajā pārejā, izmantojot veiksmīgas augšupējas iniciatīvas, piemēram, Pilsētas mēru pakta klimata un enerģētikas jomā un RK vēstniekus, kas darbojas šajā virzienā. Šādas augšupējas kustības var dot jaunu impulsu un veicināt spēcīgu soli ceļā uz ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu;

IAM ārējā dimensija

56. uzstāj, ka Eiropas Savienībai ir jāņem vērā IAM īstenošanas ārējā dimensija, tostarp ES iekšpolitikas, piemēram, KLP vai tirdzniecības politikas, ārējā ietekme. Iekšējā un ārējā dimensija nav nošķiramas, un ilgtspējīgas attīstības interesēs ir būtiski nodrošināt politikas saskaņotību;

⁽⁹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas pusgada pārvaldības uzlabošana. Rīcības kodekss vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai” (COR 2016/5386).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas pusgads un kohēzijas politika: strukturālo reformu pielāgošana ilgtermiņa ieguldījumiem” (COR 2018/5504).

⁽¹¹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Teritoriālās attīstības rādītāji – IKP un ne tikai”, kas pieņemts 2016. gada 11. februārī.

57. prasa veidot partnerību starp ES, valsts, reģionālo un vietējo līmeni, lai, sadarbojoties attīstības jomā, palīdzētu īstenot IAM;
58. lai pārliecinātos, ka tiek ievērots tiesiskums un cilvēktiesības un ka tiek īstenota aprītes ekonomikas prakse un novērsta pārmērīga resursu izmantošana, prasa labāk uzraudzīt globālo piegādes ķēžu lomu;
59. uzsver, ka būtiska nozīme ir decentralizētai sadarbībai un tādām RK iniciatīvām kā Eiropas Komisijas un RK forums "Pilsētas un reģioni attīstības sadarbībai", kurš 2019. gada februārī pievērsās ilgtspējīgām pilsētu partnerībām, pulcēja vairāk nekā 500 dalībnieku no vairāk nekā 80 valstīm un izstrādāja konkrētus politikas ieteikumus ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, izmantojot reģionālās un vietējās partnerības, vai Nikosijas iniciatīva Lībijas pašvaldību atbalstam. Šīs RK iniciatīvas apliecina, ka ES atbalsts nedrīkst būt vērsts tikai uz liela mēroga partnerības projektiem starp lielām pilsētām, bet tam jābūt vienlīdz pieejamam arī dažāda lieluma decentralizētas sadarbības iniciatīvām, kurās iesaistīti dažādi teritoriju veidi;
60. ir norūpējies par to, ka Eiropas Komisijas priekšlikumā par jauno kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu (NDICI) nav iekļauta tematiskā finansējuma pozīcija, kas paredzēta vietējo pašvaldību atbalstam;
61. aicina Eiropas Komisiju sniegt atbalstu, lai jaunattīstības valstīs ekonomiskajā un sociālajā ziņā integrētu jauniešus, sievietes un personas, kas zaudējušas saikni ar dzimto zemi. Pateicoties partnerībai decentralizētas sadarbības jomā, migrāciju kā draudu var pārveidot migrācijā kā iespējā, jo īpaši ņemot vērā to, ka reģioniem un pilsētām ir svarīga loma migrantu integrēšanā uzņēmējvalsts sabiedrībā;

ES politikas pasākumi

62. atbalsta pārdomu dokumentā pausto secinājumu un priekšlikumu, ka jāturpina pirmām kārtām darbs pie četriem politikas kopumiem un četriem horizontālajiem faktoriem, tomēr vēlas norādīt uz šādiem papildu apsvērumiem:
63. uzsver, ka līdztekus līdzekļu palielinājumam līdz 25 %, kas ierosināts klimata pārmaiņu integrācijas mērķa sasniegšanai, jaunajā DFS būtu jāpiešķir atbilstīgi finanšu līdzekļi ilgtspējīgai attīstībai un arī jāgādā, ka finansējuma trūkums neapdraud IAM sasniegšanu;
64. uzsver, ka steidzami ir jāpieņem stratēģijas un jānosaka pasākumi virzībai uz resursefektīvu aprītes ekonomiku, vienlaikus bez turpmākas kavēšanās īstenojot Parīzes nolīgumu;
65. uzsver, ka īpašā atzinumā ⁽¹²⁾ RK dziļāk analizē ANO izvirzīto ilgtspējīgas attīstības mērķu, ekoloģiskās pārejas un Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām saiknes. Minētajā atzinumā būs izklāstīts ES pilsētu un reģionu stratēģiskais viedoklis par to, kā panākt pāreju uz resursu izmantošanas ziņā efektīvu, mazoglekļa, klimatneitrālu un bioloģiski daudzveidīgu ekonomiku;
66. uzsver, ka ilgtspējīgs patēriņš un ražošana nozīmē arī neatjaunojamo resursu lietojuma samazināšanu absolūtā izteiksmē, lai virzītos uz resursu pietiekamību, nevis tikai resursu izmantošanas efektivitāti;
67. uzsver bioekonomikas īpašo potenciālu, jo tā veicina neatkarību no fosilā kurināmā un, pateicoties oglekļa emisiju neitralitātei, ļauj cīnīties pret klimata pārmaiņām. Iespējami plaša bioloģisku ražojumu izmantošana daudzās nozarēs veicina arī darbvietu radīšanu jaunos, ilgtspējīgos tirgos, it īpaši rūpnieciski līdz šim mazāk attīstītos reģionos;
68. apgalvo, ka ar reģionu līdzdalību var sasniegt mērķi nākamajā desmitgadē, būtiski palielinot novatorisku bioloģisku rūpniecības nozaru devumu iekšzemes kopproduktā;
69. aicina veikt turpmākus pasākumus saistībā ar Komisijas "Rīcības plānu ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai", jo finansējums ir jāizmanto, lai stimulētu izmaiņas, kas pozitīvi ietekmētu ilgtspēju, nevis tikai nodrošinātu finansiālu atdevi ⁽¹³⁾;

⁽¹²⁾ "Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā: turpmākie pasākumi saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, ekoloģisko pāreju un Parīzes klimata nolīgumu", (ENVE-VI/039), ziņotāja *Sirpa Hertel* (FI/PPE).

⁽¹³⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums par ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanu (2182/2018), kas pieņemts 2018. gada 6. decembrī.

70. aicina Eiropas rūpniecības stratēģijā (2030) kā neatņemamu daļu paredzēt Eiropas uzņēmumu un rūpniecības iesaistīšanos ilgtspējas nodrošināšanā, lai palīdzētu uzņēmumiem un rūpniecības nozarēm ātrāk pāriet uz ilgtspējīgāku praksi. Šāds priekšlikums, kas jau iekļauts IAM īstenošanā ieinteresēto personu daudzpusējas platformas ieteikumos, turpmāk būtu jāapspriež Apaļā galda augsta līmeņa diskusijās "Rūpniecība 2030", un tajās jāapspriež arī bioekonomika, kas saistīta ar IAM;

71. norāda: lai ievērotu tādu principu ka ES politikas saskaņotība attīstībai (PCD), kopējai lauksaimniecības politikai būtu jāveicina tāda ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstība jaunattīstības valstīs, kas sekmē iedzīvotāju skaita saglabāšanos lauku apvidos un nodrošina pārtikas piegādes drošību. Šajā nolūkā vajadzētu nodrošināt, ka ES lauksaimniecības un pārtikas produktu eksportu nevar veikt par cenām, kas ir zemākas nekā ražošanas cenas Eiropas Savienībā;

72. ir norūpējies par to, ka pārdomu dokumentā nav norādīts uz to, ka sabiedriskā transporta pieejamība ir nozīmīga ilgtspējīgu pilsētu un reģionālo transporta sistēmu veidošanā un ka vietējo un reģionālo pašvaldību loma šajā sakarā ir ļoti būtiska;

73. ieteic, ka jauns impulss ES ilgtspējīgai programmai starptautiskā līmenī būtu jāpanāk, izmantojot iniciatīvas, kuru mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas SJO (jūras transports) un ICAO (gaisa transports) līmenī, it īpaši saistībā ar ES aicinājumiem ieviest globālu nodokli petrolejai, un, ja ICAO līmenī netiek panākta vienošanās par šāda nodokļa noteikšanu, ES var uzņemties vienpusēju rīcību, piemēram, atceļot nodokļu atbrīvojumu aviācijas degvielai ES iekšējiem lidojumiem vai nosakot degvielas maksu par gaisa kravu pārvadājumiem;

74. norāda, ka Eiropas mobilitātes nozarei ar inovācijas palīdzību ir jāpalielina konkurētspēja. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām sadarbībā ar privāto sektoru un ar ES budžeta līdzekļu palīdzību ir jāīsteno alternatīvo degvielu un digitālās ceļu infrastruktūras ieviešanas plāns;

75. ņemot vērā milzīgo sociālo nevienlīdzību, kas izklāstīta pārdomu dokumentā, piemēram, to, ka vairāk nekā 22 % ES iedzīvotāju draud nabadzība, atkārtoti aicina pilnībā īstenot Eiropas sociālo tiesību pilāru un vēltīt tādu uzmanību sociālās ilgtspējas faktoriem kā vides ilgtspējai, lai pierādītu, ka ES tiecas uz to, lai neatstātu novārtā nevienu cilvēku un nevienu teritoriju. Patiešām, pierādījumi liecina, ka sociāli nestabilas teritorijas bieži vien ir arī visvairāk pakļautas ilgtspējīgas attīstības trūkuma negatīvajai ietekmei;

76. attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pilāru prasa uzraudzību veikt vairāk reģionālajā līmenī. Šajā nolūkā varētu izmantot reģionos sociālajā jomā sasniegto rezultātu pārskatu, ko RK patlaban izstrādā;

77. norāda, ka īpaša uzmanība jāvelta aktīvu un veselīgu vecumdienu veicināšanai eiropiešu vidū, šajā nolūkā no institucionālas pieejas pārvirzoties uz pieeju, kas balstīta uz kopienas līdzdalību;

78. atkārtoti aicina īstenot Eiropas mājokļu programmu⁽¹⁴⁾ kā turpinājumu ES pilsētprogrammas partnerībai mājokļu jomā, kas ievērojami veicinātu 11. IAM (ilgtspējīgas pilsētas un kopienas), kā arī 1. IAM (nabadzības izskaušana), 7. IAM (enerģija par pieejamu cenu) un 10. IAM (nevienlīdzības mazināšana) īstenošanu;

79. uzsver, ka, pateicoties ES reģionu un pilsētu ieguldījumam, digitālo tehnoloģiju attīstība var demogrāfiskās pārmaiņas pārveidot par trīskāršu ieguvumu Eiropai, proti, uzlabot mūsu novecojošās sabiedrības dzīves kvalitāti, ļaut virzīties uz ilgtspējīgākām veselības aizsardzības un aprūpes sistēmām un radīt ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmi un darbvietas senioru ekonomikā;

80. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme dzimumu līdzsvara nodrošināšanā, taču atzīst, ka sievietes Eiropas Savienībā ir ļoti maz pārstāvētas, jo tikai 15 % no ievēlētajiem mēriem, 32 % no pašvaldību padomju locekļiem un 33 % no reģionālo parlamentu vai asambleju locekļiem⁽¹⁵⁾ ir sievietes;

81. atbalsta ar jaunatnes darbu saistītas neformālas un ikdienējas mācīšanās atzišanu un popularizēšanu. Jauniešu un sporta organizācijas, kas piedāvā neformālas un ikdienējas mācīšanās programmas par aktīvu pilsoniskumu ārpus skolas, ir īpaši svarīgas, lai uzlabotu jauniešu prasmes un kompetences;

⁽¹⁴⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Ceļā uz Eiropas mājokļu programmu" (CDR 1529/2017), kas pieņemts 2017. gada 1. decembrī.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Dzimumu Līdztiesības institūts, Dzimumu Līdztiesības statistikas datubāze, 2017. gads.

82. uzsver, ka ES pārdomātas specializācijas metodikai ir iespējas kļūt par neatņemamu ilgtspējīgas stratēģijas “Eiropa 2030” sastāvdaļu. JRC Pārdomātas specializācijas platforma palīdz reģioniem izmantot struktūrfondus, lai tie savas reģionālās inovācijas stratēģijas saskaņotu ar IAM; šim nolūkam RK un JRC rīkoto arī pasākumus, kā “Zinātne reģionos”. Pārdomātas specializācijas un IAM īstenošanas papildināmība reģionālajā līmenī nodrošina būtisku pievienoto vērtību ilgtspējīgai izaugsmei;

83. uzsver, ka emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai vajadzētu būt vienam no svarīgākajiem nākamajiem soļiem saistībā ar pārdomu dokumenta īstenošanu;

84. ir norūpējies par to, ka nav atsaucies uz “visaptverošu kontinentālo brīvās tirdzniecības nolīgumu, kam pamatu veidos Āfrikas kontinentālā brīvās tirdzniecības zona”; tas bija minēts pēdējā runā par stāvokli Savienībā. Minētajā nolīgumā būtu jābalstās uz IAM un jāņem vērā būtiskā nozīme, kāda var būt tirdzniecībai šo mērķu sasniegšanā;

85. aicina uzņēmumu pārvaldībā atjaunot sociālo dialogu, kas ļautu popularizēt ilgtspējīgas attīstības mērķus un jaunus uzņēmējdarbības modeļus, lai stiprinātu ekonomikas demokrātiju, kura kalpo ilgtspējīgai izaugsmei;

86. norāda, ka sociālā ekonomika pozitīvi ietekmē bezdarba problēmas risināšanu, kā arī iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanu. Tas ir īpaši svarīgi reģionos, kur ir izplatīta emigrācija, strauji noveco sabiedrība, nav ekonomikas dinamisma un ir zems uzņēmējdarbības līmenis. Sociālās ekonomikas organizācijas šādos reģionos ir viens no piemēriem, kā ar labiem nodomiem veicināt uzņēmējdarbību un nodrošināt vietējo resursu optimālu izmantošanu.

Briselē, 2019. gada 26. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Karl-Heinz LAMBERTZ